

Антологија

СРПСКЕ КЊИЖЕВНОСТИ

Васко Попа

НЕПОЧИН - ПОЉЕ

„Антологија српске књижевности“ је пројекат дигитализације класичних дела српске књижевности Учитељског факултета Универзитета у Београду и компаније Microsoft®

Није дозвољено комерцијално копирање и дистрибуирање овог издања дела. Носиоци пројекта не преузимају одговорност за могуће грешке.

Ово дигитално издање дозвољава уписивање коментара, додавање или брисање делова текста. Носиоци пројекта не одговарају за преправке и дистрибуцију измењених дела. Оригиналno издање дела налази се на Веб сајту www.ask.rs.

Васко Попа

НЕПОЧИН - ПОЉЕ

Садржај

ИГРЕ	4
ПРЕ ИГРЕ.....	5
КЛИНА	7
ЖМУРЕ.....	8
ЗАВОДНИКА	9
СВАДБЕ	10
РУЖОКРАДИЦЕ	11
ИЗМЕЂУ ИГАРА	13
ЈУРКЕ.....	15
СЕМЕНА	17
ТРУЛЕ КОБИЛЕ	18
ЛОВЦА	19
ПЕПЕЛА.....	20
ПОСЛЕ ИГРЕ	21
КОСТ КОСТИ	23
I. НА ПОЧЕТКУ	24
II. ПОСЛЕ ПОЧЕТКА	26
III. НА СУНЦУ	27
IV. ПОД ЗЕМЉОМ.....	28
V. НА МЕСЕЧИНИ	30
VI. ПРЕД КРАЈ	31
VII. НА КРАЈУ	32
ВРАТИ МИ МОЈЕ КРПИЦЕ	34
1	36
2	37

3	38
4	40
5	41
6	42
7	44
8	45
9	46
10	48
11	49
12	50
13	52
БЕЛУТАК	53
БЕЛУТАК	54
СРЦЕ БЕЛУТКА	55
САН БЕЛУТКА	57
ЉУБАВ БЕЛУТКА	58
ПУСТОЛОВИНА БЕЛУТКА	60
ТАЈНА БЕЛУТКА	61
ДВА БЕЛУТКА	62

НЕПОЧИН-ПОЉЕ

Xaui

*Да ли ћу моћи
На овом непочин-пољу
Да ти подигнем шатор од својих дланова*

Далеко у нама (1943)

ИГРЕ

ПРЕ ИГРЕ

Зорану Мишићу

Зажмури се на једно око

Завири се у себе у сваки угао

Погледа се да нема ексера да нема лопова

Да нема кукавичјих јаја

Зажмури се и на друго око

Чучне се па се скочи

Скочи се високо високо високо

До наврх самог себе

Одатле се падне свом тежином

Данима се пада дубоко дубоко дубоко

На дно свога понора

Ко се не разбије у парампарчад

Ко остане читав и читав устане

Тај игра

КЛИНА

Један буде клин други клешта

Остали су мајстори

Клешта дохвате клин за главу

Зубима га рукама га дохвате

И вуку га вуку

Ваде га из патоса

Обично му само главу откину

Тешко је извадити из патоса клин

Мајстори онда кажу

Не ваљају клешта

Развале им вилице поломе им руке

И баце их кроз прозор

Неко други затим буде клин

Неко други клешта

Остали су мајстори

ЖМУРЕ

Н

еко се сакрије од некога

Сакрије му се под језик

Овај га тражи под земљом

Сакрије му се на чело

Овај га тражи на небу

Сакрије му се у заборав

Овај га тражи у трави

Тражи га тражи

Где га све не тражи

И тражећи њега изгуби себе

ЗАВОДНИКА

Један милује ногу столице

Све док се столица не покрене

И да му ногом слатки знак

Други љуби кључаоницу

Љуби је како је само љуби

Све док му кључаоница пољубац не узврати

Трећи стоји по страни

Буљи у ону двојицу

И врти главом врти

Све док му глава не отпадне

СВАДБЕ

С вако свуче своју кожу

Свако открије своје сазвежђе
Које ноћ никад видело није

Свако своју кожу камењем напуни
Свако са њом заигра
Обасјан сопственим звездама

Ко до зоре не застане
Ко не трепне не тресне
Тај заради своју кожу

(Ова се игра ретко игра)

РУЖОКРАДИЦЕ

Н

еко буде ружино дрво

Неки буду ветрове кћери

Неки ружокрадице

Ружокрадице се привуку ружином дрвету

Један од њих украде ружу

У срце је своје сакрије

Ветрове се кћери појаве

Угледају обрану лепоту

И појуре ружокрадице

Отварају им груди једном по једном

У некога нађу срце

У некога богами не

Отварају им отварају груди

Све док у једног срце не открију

И у срцу украдену ружу

ИЗМЕЂУ ИГАРА

Н

ико се не одмара

Овај стално премешта своје очи

Стави их на леђа

И хтео не хтео пође натрашке

Стави их на табане

И опет хтео не хтео врати се наглавце

А овај се сав у уво претворио

И чуо све што се не да чути

Али му дојадило

И жуди да се поново претвори у себе

Али без очију не види како

А онај је открио сва своја лица

И једно за другим витла преко крова

Последње баци под ноге

И загњури главу у шаке

*А овај је затегао свој поглед
Затегао га од палца до палца
Па хода по њему хода
Прво полако после брже
Па све брже и брже*

*А онај се игра својом главом
Хитне је у ваздух
И дочека је на кажипрст
Или је уопште не дочека*

Нико се не одмара

ЈУРКЕ

Једни одгризу другима

Руку или ногу или било шта

Ставе то међу зубе

Потрче што брже могу

У земљу то закопају

Други се разјуре на све стране

Њуше траже њуше траже

Сву земљу раскопају

Нађу ли срећни своју руку

Или ногу или било шта

На њих је ред да гризу

Игра се наставља живо

Све док има руку

Све док има ногу

Све док има било чега

СЕМЕНА

Неко посеје неког

Посеје га у својој глави

Земљу добро утаба

Чека да семе никне

Семе му главу испразни

Претвори је у мишју рупу

Мишеви поједу семе

На месту остану мртви

У празној се глави ветар настани

И коти шарене ветриће

ТРУЛЕ КОБИЛЕ

Један другом буду камен на срцу

Камен ко кућа

Ниједан да се под каменом макне

И један и други се поломе

Да бар прст подигну

Да бар језиком цокну да бар ушима мрдну

Или да бар трепну

Ниједан да се под каменом макне

И један и други се поломе

И уморе и од умора заспе

И тек у сну коса им се дигне на глави

(Ова игра дуго траје)

ЛОВЦА

Н

еко уђе без куцања

Уђе некоме на једно уво

И изиђе му на друго

Уђе кораком шибице

Кораком упаљене шибице

Главу му изнутра обигра

Главни је

Неко уђе без куцања

Уђе некоме на једно уво

И не изиђе му на друго

Печен је

ПЕПЕЛА

Једни су ноћи други звезде

Свака ноћ запали своју звезду
И игра црну игру око ње
Све док јој звезда не изгори

Ноћи се затим међу собом поделе
Једне буду звезде
Друге остану ноћи

Опет свака ноћ запали своју звезду
И игра црну игру око ње
Све док јој звезда не изгори

Ноћ последња буде и звезда и ноћ
Сама себе запали
Сама око себе црну игру одигра

ПОСЛЕ ИГРЕ

Н

ајзад се руке ухвате за трбух

Да трбух од смеха не пукне

Кад тамо трбуха нема

Једна се рука једва подигне

Да хладан зној с чела обрише

Ни чела нема

Друга се рука маши за срце

Да срце из груди не искочи

Нема ни срца

Руке обе падну

Беспослене падну у крило

Ни крила нема

На један длан сад киша пада

Из другог длана трава расте

Шта да ти причам

(1954)

КОСТ КОСТИ

I. НА ПОЧЕТКУ

Сад нам је лако

Спасле смо се меса

Сад ћемо шта ћемо

Кажи нешто

Хоћеш ли да будеш

Кичма муње

Кажи још нешто

Шта да ти кажем

Карлична кост олује

Кажи нешто друго

Ништа друго не знам

Ребра небеса

Нисмо ми ничије кости

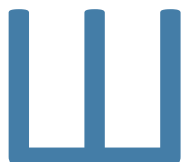

Кажи нешто треће

II. ПОСЛЕ ПОЧЕТКА

та ћемо сад

Стварно шта ћемо

Сад ћемо вечерати срж

Срж смо за ручак појеле

Сад шупљина у мени зановега

Онда ћемо свирати

Ми волимо свирку

Шта ћемо кад пси наиђу

Они воле кости

Онда ћемо им застати у грлу

И уживати

III. НА СУНЦУ

Дивно је то сунчати се нага

Ја никад нисам марила месо

Ни мене нису те крпе завеле

Лудим за тобом овако нагом

Не дај сунце да те милује

Боље да се волимо нас две

Само не овде само не на сунцу

Овде се све види кошчице драга

IV. ПОД ЗЕМЉОМ

М

ишић таме мишић меса

На исто ти се хвата

Па шта ћемо сад

Зваћемо све кости свих времена

Попећемо се на сунце

Шта ћемо онда

Онда ћемо расти чисте

Расти даље како нам је воља

Шта ћемо после

Ништа ићи ћемо тамо амо

Бићемо вечна коштана бића

Причекај само земља да зевне

V. НА МЕСЕЧИНИ

та је то сад

Ко да се месо неко снежно месо

На мени хвата

Не знам шта је

И кроз мене ко да тече срж

Нека хладна срж

Не знам ни ја

Ко да поново све почиње

Неким страшнијим почетком

Знаш ли шта

Умеш ли ти да лајеш

VI. ПРЕД КРАЈ

Куда ћемо сад

Куда бисмо никуда
Куда би две кости иначе

Шта ћемо тамо

Тамо нас већ одавно
Тамо нас жељно чека
Нико и жена му ништа

Шта ћемо им ми

Остарили су без кости су
Бићемо им ко рођене ћерке

VII. НА КРАЈУ

Кост ја кост ти

зашто си ме прогутала

Не видим се више

Шта је теби

Прогутала си ти мене

Не видим ни ја себе

Где сам ја сад

Сад се више не зна

Ни ко је где ни ко је ко

Све је ружан сан прашине

Чујеш ли ме

Чујем и тебе и себе

Кукуриче из нас кукурек

(1956)

ВРАТИ МИ МОЈЕ КРПИЦЕ

адни ми само на памет

Мисли моје образ да ти изгребу

Изиђи само преда ме

Очи да ми залају на тебе

Само отвори уста

Ћутање моје да ти вилице разбије

Сети ме само на себе

Сећање моје да ти земљу под стопалима раскопа

Дотле је међу нама дошло

1

Врати ми моје крпице

Моје крпице од чистогa сна
Од свиленог осмеха од пругасте слутње
Од мога чипкастогa ткива

Моје крпице од тачкасте наде
Од жежене жеље од шарених погледа
Од коже с мога лица

Врати ми моје крпице
Врати кад ти лепо кажем

2

Слушај ти чудо

Скини ту мараму белу

Знамо се

С тобом се од малих ногу

Из истог чанка сркало

У истој постељи спавало

С тобом злооки ножу

По кривом свету ходало

С тобом гујо под кошуљом

Чујеш ти претворнице

Скини ту мараму белу

Шта да се лажемо

3

Н

еђу те упртити на кркаче

Нећу те однети куд ми кажеш

Нећу ни златом поткован

Ни у кола ветра на три точка упрегнут

Ни дугином уздом зауздан

Немој да ме купујеш

Нећу ни с ногама у џепу

Ни уденут у иглу ни везан у чвор

Ни сведен на обичан прут

Немој да ме плашиш

Нећу ни печен ни препечен

Ни пресан посољен

Нећу ни у сну

Немој да се завараваш

Ништа не пали нећу

4

Н

апоље из мога зазиданог бескраја

Из звезданог кола око мога срца

Из мога залогаја сунца

Напоље из смешног мора моје крви

Из моје плиме из моје осеке

Напоље из мог ћутања на сувом

Напоље рекао сам напоље

Напоље из моје живе провалије

Из голог очинског стабла у мени

Напоље докле ћу викати напоље

Напоље из моје главе што се распрскава

Напоље само напоље

5

Теби дођу лутке

А ја их у крви својој купам
У крпице своје коже одевам

Љуљашке им од своје косе правим
Колица од својих пршљенова
Крилатице од својих обрва

Стварам им лептире од својих осмеха
И дивљач од својих зуба
Да лове да време убијају

Каква ми је то па игра

6

Корен ти и крв и круну

И све у животу

Жедне ти слике у мозгу

И жар окца на врховима прстију

И сваку сваку стопу

У три котла намћор воде

У три пећи знамен ватре

У три јаме без имена и без млека

Хладан ти дах до грла

До камена под левом сисом

До птице бритве у том камену

У туту тутину у легло празнине

У гладне маказе почетка и почетка

У небеску материцу знам ли је ја

Семе ти и сок и сјај
И таму и тачку на крају мог живота
И све на свету

7

та је с мојим крпицама

Нећеш да их вратиш нећеш

Спалићу ти ја обрве

Нећеш ми доverk бити невидљива

Помешаћу ти дан и ноћ у глави

Лупићеш ти челом о моја вратанца

Подрежаћу ти распеване нокте

Да ми не црташ школице по мозгу

Напујдаћу ти магле из костију

Да ти попију кукуте с језика

Видећеш ти шта ћу да ти радим

8

И

ти хоћеш да се волимо

Можеш да ме правиш од мога пепела

Од крша мога грохота

Од моје преостале досаде

Можеш лепотице

Можеш да ме ухватиш за прамен заборав

Да ми грлиш ноћ у празној кошуљи

Да ми љубиш одјек

Па ти не умеш да се волиш

9

Б
ежи чудо

И трагови нам се уједају
Уједају за нама у прашини
Нисмо ми једно за друго

Стамен хладан кроз тебе гледам
Кроз тебе пролазим с краја на крај
Ништа нема од игре

Куд смо крпице помешали

Врати ми их шта ћеш с њима
Улудо ти на раменима бледе
Врати ми их у нигдину своју бежи

Бежи чудо од чуда

Где су ти очи

И овамо је чудо

10

Црн ти језик црно подне црна нада.

Све ти црно само језа моја бела

Мој ти курјак под грло

Олуја ти постеља

Страва моја узглавље

Широко ти непочин-поље

Пламени ти залогаји а воштани зуби

Па ти жваћи изелице

Колико ти драго жваћи

Нем ти ветар нема вода немо цвеће

Све ти немо само шкргутање моје гласно

Мој ти јастреб на срце

Мање те у мајке грозе

11

И

збрисао сам ти лице са свога лица

Здерао ти сенку са своје сенке

Изравнао брегове у теби

Равнице ти у брегове претворио

Завадио ти годишња доба

Одбио све стране света од тебе

Савио свој животни пут око тебе

Свој непроходни свој немогући

Па ти сад гледај да ме сретнеш

12

Д

оста речитогa смиља доста слатких трица

Ништа нећу да чујем ништа да знам

Доста доста свега

Рећи ћу последње доста

Напунићу уста земљом

Стиснућу зубе

да пресечем испилобањо

Да пресечем једном за свагда

Стаћу онакав какав сам

Без корена без гране без круне

Стаћу ослоњен на себе

На своје чворуге

Бићу глогов колац у теби

Једино што у теби могу бити

У теби квариигро у теби безвезнице

Не повратила се

13

Н е шали се чудо

Сакрило си нож под мараму
Прекорачило црту подметнуло ногу
Покварило си игру

Небо да ми се преврне
Сунце да ми главу разбије
Крпице да ми се растуре

Не шали се чудо с чудом

Врати ми моје крпице
Ја ћу теби твоје

(1955)

БЕЛУТАК

БЕЛУТАК

Душану Радићу

Без главе без удова

Јавља се

Узбудљивим дамаром случаја

Миче се

Бестидним ходом времена

Све држи

у свом страсном

Унутрашњем загрљају

Бео гладак недужан труп

Смеши се обрвом месеца

СРЦЕ БЕЛУТКА

И

грали се белутком

Камен ко камен

Играо се с њима ко да срца нема

Наљутили се на белутак

Разбили га у трави

Угледали му срце збуњени

Отворили срце белутка

У срцу змија

Заспало клупче без снова

Пробудили су змију

Змија је увис шикнула

Побегли су далеко

Гледали су издалека

Змија се око видика обвила

Ко јаје га прогутала

Вратили се на место игре

Нигде змије ни траве ни парчади белутка

Нигде ничег далеко у кругу

Згледали се осмехнули

И намигнули једни другима

САН БЕЛУТКА

Рука се из земље јавила

У ваздух хитнула белутак

Где је белутак

На земљу се није вратио

На небо се није попео

Шта је с белутком

Јесу ли га висине појеле

Је ли се у птицу претворио

Ено белутка

Остао је тврдоглав у себи

Ни на небу ни на земљи

Самог себе слуша

Међу световима свет

ЉУБАВ БЕЛУТКА

З
агледао се у лепу

У облук плавооку

У лакомислену бескрајност

У беоњачу се њену

Сав прометнуо

Једино га она разуме

Загрљај њен једини има

Облик његове жеље

Мутаве и бездане

Сенке је њене све

У себи заробио

Слепо је заљубљен

И никакве друге лепоте

Осим оне коју воли

и која ће му доћи главе

Не види

ПУСТОЛОВИНА БЕЛУТКА

Досадио му је круг

Савршени круг око њега
Застао је

Тежак му је терет
Сопствени терет у њему
Испустио га

Тврд му је камен
Камен од кога је саздан
Напустио га

Тесно му је у себи
У рођеном телу
Изишао је

Сакрио се од себе
Сакрио у своју сенку

ТАЈНА БЕЛУТКА

Испунио је себе собом

Да се није тврдог меса свог прејео

Да му није зло

Питај га не бој се

Хлеба не иште

Скамењен је у блаженом грчу

Да није можда трудан

Да ли ће родити камен

Да ли звер да ли муњу

Питај га до миле воље

Не надај се одговору

Надај се само чворузи

Или другом носу или трећем оку

Или ко зна чему

ДВА БЕЛУТКА

ледају се тупо

Гледају се два белутка

Две бонбоне јуче

На језику вечности

Две камене сузе данас

На трепавици незнани

Две муве песка сутра

У ушима глухоте

Две веселе јамице сутра

На образима дана

Две жртве једне ситне шале

Неслане шале без шаљивца

Гледају се тупо

Сапима се хладним гледају

Говоре из трбуха

Говоре у ветар

(1951—1954)

